

& Sagaca knabino:

< Rekante 15 el 29 batoj dufoje por strofo, entute 3132 paŝoj dum 35 minutoj. Hungaran popolfabelon poemigis Julio Baghy (Ĉielarko, 1966). Baladigis Martin Strid (2016) per feroaj melodio kaj rekantaĵo modofita de Brúsajøkils kvæði.>

(#Melodio:

(# Brúsajøkils kvæði: /dodo TiLa LaLa SoFa; LaLa LaSo LaLa; dodo TiLa LaLa SoFa; dodo doTi LaLa;

(#Rekantaĵe: LaaLaLa LaLa SoFa FaFa SoLa; LaaLaLa LaSo FaSo La; LaaLaLa LaLa doorere redo Ti La;)

)×108)+

(&Strofoj:

,&1:

'1 Vivis iam aŭ neniam ; – diras la fabelo – ;
brava, paca kaj sagaca ; reĝo en kastelo.

(×: &R: **Reĝo li luktas kontraŭ ogroj klinge ; Estas la veloj ruĝa silk' ; Drakŝipo kuras, ludas remiloj inge.**)

Sur si kronon, sub si tronon ; li ja reĝe havis, ;
ĝis limlando de la lando ; lia leĝo gravis.

(×: &R)

'2 La eskorto en la korto ; salvon pafis tondre, ;
korteganoj, ĉambelanoj ; klinis sin demonstre.
..... Ĉiu gajne zorgoŝajne ; lian gracon serĉis, ;
senripoze verse-proze ; komplimenton verŝis.
.....

'3 Li ne kredis. Lin tre tedis ; blufo, ŝerco,
klaĉo, ; kaj scivole pensis sole ; pri sagaco,
saĝo. .... Spriton provi, saĝon trovi, ; ne nur la
humilon, ; el la oro de l' trezoro ; faris li –
plugilon. ....

'4 En sunbrilo la plugilo ; por admiro staris... ;
Ĝis nun, sciu, ja neniŭ ; tian ilon faris. .... Tiel
pompe kaj sentrompe ; reĝo ne projektis ! ;
Senmakule, eĉ spegule ; sunon ĝi reflektis. ....

'5 Iom ruze sinamuze ; reĝo jen parolas : ;
"Ĉesu psalmi! Diru al mi, ; kiom ĝi valoras?"
..... La demando tra la lando ; tien-reen krozis,
; ĉies menso pro la penso ; viglis, ne ripozis.
.....

'6 Tuj tre multe, eĉ tumulte ; grafoj, princoj
venis, ; sed neniŭ estis, kiu ; trafis kaj divenis.
..... Ili gapis, kapon skrapis, ; palpis ĝin,
balbutis, ; fine honte forironte ; ruĝiĝante
mutis, ...

'7 Sur tronseĝo de la reĝo ; sakris la parolo : ;
"Kia sperto pri mallerto, ; pri la cerba molo!
.....Korteganoj, ĉambelanoj, ; dekorita bando, ;
eĉ la princoj el provincoj ; stultas en la lando!"
.....

'8 Li do tiam vokis sian ; avo-aĝan sklavon. ;
"Fiksu, homo, via kono ; ĝian valorharon!" .....
Sin klinante, ĝin palpante ; montris li humilon:
; "Kamparanoj en la manoj ; havas –
ferplugilon. ....

'9 Plugi teron uzas feron ; ĉiu kamparano; la
valoro de l' laboro : ; ĉiutaga pano. .... Mi,
simplulo, servutulo, ; penson kiel havus ; pri la
pezo, pri or-prezo?! ; Certe mi mistrafus". ....

'10 "Mia vorto – via sorto! ; Sciu, servutulo, ;
sen respondo por vi mondo ; dronos en nebulo.
..... Do ekpenu kaj divenu ; la plugil-valoron! ;
Se ne, voktoj post tri noktoj ; tranĉos vian
kolon". ....

,&2:

'11 Sur la vojo kun malĝojo ; kamparano
migris; pro la timo pri la fino ; liaj pensoj
nigris. .... Ĉe vojfino al filino, ; kiam ŝin
renkontis, ; tuj raporte simplavorte ; ĉion li
rakontis. ....

'12 "Ne cerbumu, pipon fumu, ; poste iru
dormi! ; Mi ja trovos, kiel povos ; ĝustan
solvon formi. .... Ne lamentu, ne plu plendu, ;
estos bona fino!" ; Tiel ĉarme kaj korvarme ;
traktis lin filino. ....

'13 Li cerbumis... Ŝi mastrumis ; kaj babilis,
agis, ; ĉion orde filinzorge ; por remigro pakis
..... kaj matene flustris jene ; antaŭ ol li iris ;
"Al mi kredu, nur ripetu, ; kion jam mi diris!"
.....

,&3:

'14 Do zorgplene, iom treme ; migris li al reĝo.
; Foje-foje li survoje ; turnis sin al preĝo, ...
sed ĉe l' trono paroltono ; kaŝis lian dubon ; ke
neniu tion sciis, nun li jetas kubon. ....

'15 "Reĝa brilo de l' plugilo ; ora, senlabora ;
por la pladoj de l' regatoj ; estas – senvalora.
..... Pluvo, suno por la humo ; multe pli
valoras, ; ĉar sen tio ja nenio ; ĝermas, kreskas,
floras". ....

'16 Tiel saĝa kaj kuraĝa ; estis la respondo ;
ĝin primiris, eĉ admiris, ; la kortega rondo. ....
Sur tronseĝo mem la reĝo ; kriis surprizita ;
"Jen tre trafe! Ci plenprave ; estas vere sprita".
.....

'17 "Reĝo mia, peko mia ; pezus al animo... ;
Vi eraris... Ne mi faris ; solvon, sed filino. ....
Do mi petas, por mi pledas, ; regu vin kortuŝo :
; por mesaĝo de la saĝo ; estis mi nur – buŝo".
.....

'18 La honesto kaj modesto ; reĝan plaĉon
trafis ; suvereno en mieno ; jam indulgon havis.
..... Li ridetis, flustre petis ; grafon sur
tronŝtupo... ; Tiu kure kaj rekure ; venis kun –
linŝtupo. ....

'19 "Mia vorto – ŝia sorto ! ; Vidu, kamparano,
; jen el ŝtupo por okupo ; ne pli ol plenmano.
..... Ŝi ŝpinteksu kaj ampleksu ; ŝia preta tolo ;
tian grandon, ke ĝi landon ; kovru kun
popolo!" .....
,&4:

'20 Hejmeniris, ĉion diris ; patro al filino... ; Li
lamentis, antaŭsentis ; timon pri la fino: .....
"Mi respektas, sed suspektas, ; reĝo havis
febron ; stupdonante ordonante ; fari la –
maleblon". ....

'21 "Ne cerbumu! Pipon fumu, ; poste iru
dormi ! ; Solvon ruzan, eĉ amuzan ; provos mi
elformi. .... El maleblo fari eblon ; vanus
cerbostreĉo ; ne teksaĵon, sed spritaĵon ; volas
nia reĝo". ....

'22 Li cerbumis... Ŝi mastrumis ; kaj babilis,
agis, ; ĉion orde filinzorge ; por remigro pakis
..... kaj matene flustris jene ; antaŭ ol li iris ;
"Al mi kredu, nur ripetu, ; kion jam mi diris!"
.....

'&5:

'23 Supre reĝo sur tronseĝo, ; sube princoj
staris, ; kamparano kun elano ; riverencon
faris... ..... Liajn ĝenon, hezitemon ; reĝo vorte
tondis: ; "Nu, pri ŝpino la filino ; kion nun
respondis?" .....
**'24 "Reĝa Moŝto, mi, la poŝto, ; peras,
interpretas ; la filino por la ŝpino ; tage nokte
pretas, ... tolon teksos, ĝi ampleksos ;
grandon – landon kovri, ; sub la tendo
regimento ; povos eĉ manovri... ..**

**'25 Sed ŝi petas – mi ripetas – ; ilojn vi
preparu ; bobenilon, radŝpinilon, ; eĉ teksilon
faru! ..... Celon trafi volu havi ; nuran reĝan
dignon, ; ĉion fari, finprepari ; uzu – jen ĉi
lignon!" .....**

**'26 Per la mano kamparano ; montras lignon
latan, ; kies granda, mezurrando ; estis nur –
manplata. .... Reĝo prenis kaj komprenis, ; tuj
eksplode ridis: ; "Solvo ĝusta, miagusta ! ; Jen
ŝi ree spritis! .....**

**'27 Kiu spritas, ja meritas, ; ke honoru oni ; mi
deziras, eĉ sopiras ; ŝin persone koni. .... Tial,
homo, al la trono ; la filinon gvidu ! ; Miajn
gracon kaj donacon ; la kortego vidu!" .....**

**'28 Man-en-mano kamparano ; kaj filino
venis... ; Nia reĝo sur tronseĝo ; pozis,
gravmienis, ... sed tuj poste, eĉ ne moŝte ;
digno lin forlasis, ; kiam paro el kamparo ; al
la trono paŝis. ....**

,&6:

**'29 Ŝiaj ondaj haroj blondaj ; brilis kiel oro, ;
en sereno de l' mieno ; montris sin pudoro, ...
sur la vango pentris sango ; rozon al lilio, ; ŝia
ĉarmo estis varmo, ; suna harmonio. ....**

**'30 Suverene, sed serene ; reĝo ŝin algestis. ; Je
la signo ŝi kun digno ; paŝis... Patro restis... ..
Dum ŝi iris ĉiu miris: ; "Belo kaj staturato ; estas
rekte kaj perfekte ; arto el eburo!" .....**

**'31 "Kvazaŭ helo el ĉielo ; al mi nun rigardus ;
kaj sur lipoj du tulipoj ; rubenruĝe ardu" ..... –
tiel reĝo sur tronseĝo ; pensis, miris mute ; kaj
pro ravo iĝis sklavo: ; amblindulo tute. ....**

'32 Ŝin ekvidi kaj decidi ; estis nur momento ; lin katenis, al ŝi ĉenis ; fajre brula sento. .... Ŝin li svatis, ame flatis, ; tuj dekretis feston, ; donis ringon, krondistongon ; kaj reĝinan veston. ....

'33 "Ju pli frue, des pli brue ; sonu la fanfaroj ! ; Al ĝojfesto de l' landestro ; venu la najbaroj ! .... Ĉiu homo ĝis mentono ; manĝu, trinku, dancu, ; eĉ hundvostoj pro la ostoj ; gaje sin balancu !" ....

'34 Reĝa Moŝto je la kosto ; de la propra kaso ; brandon, vinojn, cent bovinojn ; donis al amaso. .... Tiutage kaj senpage ; ĉiu drinkis, festis, ; eĉ eskorto sur la korto ; dormis nur, digestis... ....

'35 "Vin, reĝino, junedzino, ; ame mi salutas ; korfidelon, orjuvelon ; antaŭ vin mi ŝutas... .... Tamen sciu, al neniuj ; rajtos vi konsili, ; ĉar la leĝo de la reĝo ; devus vin – ekzili". ....

'36 "Homo faras kaj eraras, ; mia edzo, reĝo ; eble iam pekos mi jam ; spite al la leĝo. .... Por okazo, se ukazo ; pelos min sen pledo, ; rajton solan, min konsolan, ; havu mi sen peto. ....

'37 Por feliĉo en malriĉo ; vidu, jam mi planas ; lasu preni, kun mi teni, ; kion mi plej amas". .... "Mi promesas kaj permesas, ; portu el palaco ; por vi kio estas io ; kara laŭ la plaĉo !" ....

,&7:

'38 Foje estis, ke forestis ; reĝo kun eskorto... ; Du najbaroj, etaj caroj, ; venis al la korto. .... Pro diskuto, eĉ disputo ; eĉis la palaco ; ili tedis, solvon petis ; pri milito, paco. ....

'39 Sed al ili ja konsili ; nur la reĝo rajtis, ; kiu fore ĉaslabore ; ie pafis, rajdis. .... Pro zorgemo pri problemoj ; caroj petis, tedis... ; Al invado, pro persvado ; la reĝino cedis. ....

'40 Forgesante, nepensante ; pri la sekva puno ; ŝi proponis, konsildonis ; al la cara kuno: .... "Ne nur toste vortokoste ; traktu pri la paco ; ĉiutage ĉiuage ; vivu sen – minaco! ....

'41 Kaj feliĉaj, eĉ tre riĉaj ; iĝos viaj landoj, ; se obeos pacon kreos ; kapoj, manoj, langoj... " .... Dum la caroj per la ĉaroj ; iris for tre frate, ; – kia sorto! – reĝo, korto ; hemenvenis fate. ....

'42 Edzon trompi, leĝon rompi ; ŝi ja ne intencis, ; tamen honte lin renkonte ; ŝi pri peko pensis. .... "Dum mi ĉasis, kion faris ; sola vi, tre kara?" ; Ŝi kelkvorte diris orde : "Mi konsilis, kara", ...

'43 Pro la vero la kolero ; en la reĝo bolis, ; tuj reĝpoze furioze ; tiel li parolis: .... "Via vorto – via sorto ! ; Mankas nun pardono. ; Lasu tronon, vian kronon, ; iru for el domo !" ....

'44 Sian kronon sur la tronon ; metis ŝi sen vorto ; sen lamento post momento ; iris for tra l' pordo ; .... sed al reĝo tiu leĝo ; ŝajnis nun maljusto, ; ĉar ektordis, koron mordis ; io en la brusto. ....

'45 Pensis reĝo: "Stulta leĝo, ; kiu min mem punas... ; Kion fari? Ja erari ; reĝo ne rajtumas". .... Dum lin regis kaj premeĝis ; la ĉagreno pike, ; ĉe aranĝo por la manĝo ; helpis ŝi – mistike... ....

,&8:

'46 Reĝo sola, senkonsola ; sidis ĉe la tablo... ; Mankis sprito, mankis rido, ; ĉarmo kaj afablo. .... La regalo kiel galo ; gustis tre amara, ; ĉar forestis, ne ĉeestis ; la edzino kara. ....

'47 Li nescie trinkis tie ; dolĉan dormigilon, ; poste vidis (vane spitis) ; griza lampobrilon... .... Pro la vino de l' reĝino ; li inertis dorme ; kaj ebrie senkonscie ; ronkis forte ŝtorme... ....

,&9:

'48 Ŝi sekrete, tre diskrete ; veturilon petis, ; reĝon sian, senkonscian, ; sur ĝin zorge metis. .... El la korto tra l' eskorto ; lin ŝi lerte ŝtelis ; la ĉevalojn inter valojn ; ŝi senhalte pelis. ....

'49 Al kabano de kampano ; kiam ŝi alvenis, ; la dormantan reĝon vantan ; enen ŝi tirtrenis, ... kaj sur maton la amaton ; metis, kovris, vartis, ; kaj ameme korotreme ; ĝis vekigo gardis. ....

'50 Ĉe vekigo per streĉigo ; brakoj tuŝis trabon ; kaj je salto plafonalto ; batis lian kapon... .... "Lito pajla, sfero ajla, ; senpargeta planko, ; argilmuroj, polva puro, ; ĉie manko... manko... ....

'51 Kio estas? Kie estas ; mi, ho, Dio sankta!?" ; "Ĉe la sino de l' edzino ; sole vin amanta. .... Vi promesis kaj permesis ; rajton, la konsolan, ; ke mi prenu, ĉe mi tenu, ; por mi plej valoran. ....

'52 Por mi oro kaj trezoro ; senvaloraj estas, ;
ĉar en koro vi, sinjoro, ; mia edzo nestas... ..
En reĝeco, geedzeco ; gravas, mi imagas, ; se
komune ili kune ; por regatoj agas". .....

'53 "Edzineto, kolombeto, ; orjuvelo rara, ; nur
vi estos, ĉiam restos ; por mi la plej kara! .....

Manon prenu, kun mi tenu ; povon en palaco;
sprite brilu kaj konsilu ; por popola paco! .....

,&10:

'54 Kaj de tiam ili ĉiam ; kune regis juste;
mem parolo de l' popolo ; tion pruvas ĝuste.
..... Mi aldonas, ĉar mi konas, ; kio estas vero:
; ili nune vivas kune ; nur en la – fabelo. ....)